

Till Social- och hälsovårdsministeriet

Begäran om utlåtande gällande utkastet till statsrådets förordning om vissa operationer och medicinska åtgärder och om utkasten till ändringarna i centraliseringsförordningen och i jourförordningen

Diarienummer för begäran om utlåtande: VN/30743/2024

Bakgrund

Den 1 maj 2025 trädde det i kraft en bestämmelse i hälso- och sjukvårdslagen enligt vilken man inom primärvården ska inleda korttidspsykoterapi eller strukturerad och tidsbegränsad psykosocial behandling som grundar sig på psykologisk interaktion i fråga om barn och unga under 23 år inom 28 dygn från det att behovet av sådan behandling konstaterades, om inte medicinska, terapeutiska eller andra motsvarande omständigheter kräver något annat (en så kallad terapigaranti för barn och unga). Den ändring som föreslås i centraliseringsförordningen vad gäller utvärderingen av psykoterapeutiska och psykosociala metoder och upprätthållandet av kompetensen och arbetsfördelningen i fråga om metoderna hänför sig till genomförandet av lagstiftningen om terapigaranti för barn och unga, även om den gäller befolkningen i alla åldrar.

Målsättningar

Genom den ändring som gäller utvärderingen av psykoterapeutiska och psykosociala metoder och upprätthållandet av kompetensen i fråga om metoderna eftersträvas jämlik service och användning av effektiva metoder inom servicesystemet i hela Finland samt betonas universitetssjukhusens samordnande roll inom sina samarbetsområden. Syftet med den ändring som gäller förlossningstillståndet är att göra ansökningsprocessen enklare.

Kommentar av Finlands Svenska Psykoterapiförening rf:

I texten från 1.5.2025 nämnda uttryck "korttidssterapi eller strukturerad och tidsbegränsad psykosocial vård baserad på psykologisk interaktion" utesluter som formulering möjligheten att överväga långvarigare psykoterapi redan i vårdens inledningsskede.

I avsnittet om förordningsmålet bör denna begränsning beaktas, exempelvis genom att ändra formuleringen "användning av verksamma metoder i servicesystemet" till exempelvis:
"övervägande av verksamma korttidsterapeutiska och vid behov därtill relaterade långvarigare psykoterapiformer redan i vårdens inledningsskede."

I förordningsmålet konstateras även att målsättningen med ändringen är att möjliggöra jämlik service i hela Finland. Finland är ett tvåspråkigt land där den svenskspråkiga befolkningen utgör 5,2 %. Deras möjligheter att få korttidsterapi eller strukturerad och tidsbegränsad psykosocial vård baserad på psykologisk interaktion **på sitt modersmål bör beaktas i utlåtandet. I utlåtandet kunde läggas till en mening om språkliga rättigheter.**

Den föreslagna ändringen i förordningen om koncentration inom den specialiserade sjukvården gällande arbetsfördelningen vid utvärdering, upprätthållande av kompetens och användning av psykoterapeutiska och psykosociala metoder hänför sig till genomförandet av terapigarantilagstiftningen för barn och unga, även om den gäller befolkningen i alla åldrar.
"I ändringen bör även beaktas det vårdsökande barnets eller den ungas modersmål och säkerställas att det är möjligt att få ovan nämnda vård på det egna modersmålet."

I inledningen konstateras: "Dessutom föreslås det att förordningen om koncentration inom den specialiserade sjukvården preciseras gällande välfärdsområdenas och HUS-sammanslutningens regionala uppgifter i fråga om utvärdering, kompetensförsörjning och arbetsfördelning för användning av psykoterapeutiska och psykosociala metoder." HUS-sammanslutningen lyfts här fram nationellt tillsammans med övriga universitetscentralsjukhusens välfärdsområden, medan varje välfärdsområde tidigare med universitetscentralsjukhus och HUS i Nyland har ansvarat för dessa frågor regionalt. En oro är att HUS skulle ta en alltför central roll som huvudplanerare av terapigarantin gällande metodutvärdering och kompetensförsörjning, vilket kan innebära en risk för att de psykoterapeutiska metoder som HUS föredrar ges företräde som huvudsaklig behandlingsmodell.

I Helsingfors 24.6.2025

På Styrelsen för Finlands Svenska Psykoterapiförenings rfs vägnar,

Ordförande, Désirée Schalin-Sommarval

